Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI Ч. 24. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го ЛЮТОГО 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 6, 1985 No. 24. VOL. XCI

В Ню Йорку вшанують д-ра В. Душника

Д-р В. Душник

Ню Йорк. — Почесний комітет, який очолив Владика Василь Лостен, і Діловий ювілейний комітет в складі: Р. Голіят, П. Ґой, Ю. Солтис, В. Вереш, Є. Івашків, Ю. Гончаренко, Я. Моцюк, В. Пізнюк і Т. Воляник — повідомляють, що вшанування д-ра Володимира Душника з нагоди його 50-річної журналістичної і громадсько-політичної праці в З'єднаних Стейтах Америки, відбудеться тут в суботу 30-го березня 1985 року, о год. 4-ій по полудні в Українському Інституті Америки, при 2 Іст 79-та вулиця.

До численної участи в цьому ювілею запрошується ширші кола українського громадянства, приятелів і знайомих заслуженого журналіста й громадсько-політичного діяча.

Після головної програми — спільна перекуска й виміна думок з д-ром В. Душником.

Зголошення з добровільним датком в сумі 25 долярів слід слати на адресу: George Honcharenko, 300 Winston Dr., Cliffside Park, N. J. 07010.

Щедрі громадяни складають пожертви

Філядельфія (О.Т.). — Найновіші щедрі пожертви українського громадянства є призначені на найбільш потребуючих українців у світі, без огляду на те, де вони живуть — у вільних, чи комуністичних країнах.

Під теперішню пору увага ЗУАДК є скерована на потребуючих українців у Південній Америці, особливо в Бразилії, у переселенчих таборах Австрії та Німеччини і в країнах під комуністичною окупацією.

До збільшеної жертвенности причинився теж різдвяний час, в якому рік-річно йдуть з колядою на ЗУАДК.

В останньому часі вплинули такі пожертви:

1,000 дол. — Степанія Слюсар, Риджвуд, Н. Й.; 750 дол. — Українське Лікарське Т-во на допомогу лікарям-біженцям (д-р Марія Слиш-Фішер); по 500 дол. — Марта і Михайло Віхорек, Дітройт, Миш.; Н. Н. Вашінґтон; по 200 дол. — Н. Н., Амстердам, Н. Й.; Олександер Сидоряк, Бранзвик, Огайо; 185 дол. — Товариство Української Єдности св. Володимира — групова коляда, Апопка, Фла.; 150 дол. — СУМА Федеральна Кредитівка, Йонкерс, Н. Й.; по 100 дол. — Андрій Ріпецький, Чикаго, Ілл.; о. Степан Киржецький, Силвер Спрінґс, Ме.; Ольга Панас Давнерс Ґров, Ілл.; Павло Німець, Манчестер, Н. Г.; Володимир Котенко, Чикаго, Ілл.; С. Ситнюк, Ню Йорк; В. Коваль, Александрія, Ва.; Іван Демчишин, Кентон, Огайо; УНС, Відділ Еймбридж, Па.; Олег Ґелемей, Клифтон, Н. Дж.; Ляриса Долинська, Вестфілд, Н. Дж.

С. Слюсар заслуговує на вирізнення, що як старша немічна жінка розділила свої скромні ощадности на різні корисні цілі, а в тому і на ЗУАДК, з дописною: „Тому, що ЗУАДК багато поміг і дальше помагає нашій спільноті, дарую на його цілі 1,000 дол."

На окрему увагу заслуговує теж подружжя Марта і Михайло Віхорики, що досі зложили 3,000 дол. на харитативну діяльність ЗУАДК, а останньо з нагоди 40-річчя цієї установи пожертвували 500 дол. на потребуючих українців.

ТЕНІСОВА ЗУСТРІЧ

Флорґам Парк, Н. Дж. Карпатський Лещетарський Клюб влаштовує в суботу, 23-го лютого ц.р., від 7-11.-ої години вечора зимову товариську тенісову зустріч, яка відбудеться на кортах Колюмбія реквет клюбу у Флорґам Парку, Н.Дж. Всі любителі тенісу запрошені до участи. Вступи: дорослі 12 долярів, діти до 14-го року життя 6 долярів. У програмі: теніс, буфет, турнір, розваги. Організатори просять зголошуватись до участи до 20-го лютого. Ближчі інформації можна отримати у провідника зустрічі: Alexander Popovich, 251 Kingsland Terr. South Orange, N. J. 07079, tel.: (201) 763-9331, (212) 269-6500.

Нюйоркська громада відзначила роковини Державности

В міській ратуші Г. Рикман (у вишиваній сорочці), приготовляється до відчитання проклямації.

Ню Йорк (В. Левенець). — Українська громада Метрополітального Ню Йорку відзначила 67-мі роковини проголошення державности і самостійности України і 66-ті соборности українських земель молитвами в українських церквах, участю в церемоніях підписання і передання проклямації та проголошенням Українського Дня у ратуші міста й Академією з багатою і різноманітною програмою. Як і кожного року свято ініціював і здійснював Комітет Об'єднаних Українсько-Американських Організацій, Відділ УККА, при співучасті всієї громади.

Відзначування цих річниць розпочалися у четвер, 24-го січня, у бюрах посадника Едварда Кача, який однак, був перешкоджений і не міг особисто взяти участи в церемонії передачі проклямації. Цю функцію виконав один із його заступників Герберт Рикман, який прийшов до українсь-

(Закінчення на стор. 4)

ЖІНКИ - ПОЛІТВ'ЯЗНІ СССР ПОЗДОРОВИЛИ ПРЕЗИДЕНТА

Ню Йорк. — Невдовзі після того, як стало відомо, що Роналд Реґен перевибраний президентом ЗСА на другу каденцію, на Захід потрапила вузька стрічка папіросного паперу, списана мікроскопічними буквами. Це було привітання Президентові від десятьох жінок-політв'язнів концентраційного табору, що знаходиться в Мордовії, в селі Барашево.

Повний текст цього поздоровлення:

Пане Президенте!

Ми, жінки-політв'язні Совєтського Союзу, поздоровляємо Вас з обранням на пост Президента ЗСА. Ми з надією дивимося на Вашу країну, що йде по шляху СВОБОДИ і поважання ПРАВ ЛЮДИНИ. Бажаємо Вам успіху на цьому шляху.

Абрутене, Баращ, Беляускене, Дороніна, Лязарєва, Матусевич, Осіпова, Парек, Ратушинська, Руденко.

Рекомендують Р. Реґена на премію Нобеля

Осло, Норвегія. — Норвезька газета „Верденс Ґанґ" повідомила, що президент ЗСА Роналд Реґен висунутий на Нобелівську премію миру за 1985 рік. Лист, в якому містилася рекомендація дати американському президентові премію Нобеля, прийшов до Осло лише за чотири години до півночі 31-го січня, коли закінчувався термін висунень на премії 1985 року.

У повідомленні норвезької газети сказано, що рекомендаційний лист мало не спізнився, бо спочатку він був післаний до Стокгольму. Помилку виявлено вчасно і лист встиг дійти до закінчення терміну.

„Вашінґтон Таймс" помістив листа у справі голоду

Вашінґтон. — „Вашінґтон Таймс" з 29-го січня ц.р. помістив серед листів до редакції відповідь Йосипа Іваніва на статтю Дейвида Ісбі з 14-го січня ц.р., де автор пише, що совєтські наїздники Афганістану „відкрили", що голод може бути дуже сильною зброєю.

Й. Іванів слушно стверджує, що совєтська влада є мистцем у тому ділі і це не трапляється вперше. В часі 1932-33 років — пише Й. Іванів — совєтський уряд жорстоко і зі страшними наслідками примінив штучний голод як зброю в поборюванні українців. Карні бригади роз'їздили по Україні і за піддержкою Червоної армії конфіскували кожну стеблинку їжі, від картопель до худоби включно. В цю страшну зиму загинуло понад сім мільйонів людей, одна четвертина цілого населення, а з того половина це були діти. Україна яка була відома, як „шпихлір Европи" за 65 років совєтського панування сьогодні дійшла до того, що навіть не може виживити свого населення.

Совєтський уряд добре свідомий того, що голод є сильною зброєю і допоможе йому у висліді війни в Афґаністані, навіть як ніхто з людей не врятується. Але — пише Й. Іванів — для комуністів людське життя не має вартості.

Коли ми чуємо про голод в Афганістані — кінчає листа Й. Іванів — чи в іншій країні, що є під совєтським гнетом, можемо бути певні, що це є вживання засобу боротьби так небезпечного як зброя. Найбільшою отже небезпекою для ЗСА не є кількість совєтських ракет, а наше безмежне незнання совєтської вдачі.

А. Шевченко співпрацював з урядовими речниками ЗСА

Ню Йорк. — Роберт Д. МекФедден, співробітник щоденника „Ню Йорк Таймс", помістив у числі газети з 4-го лютого ц.р., довшу інформацію про колишнього совєтського високого дипломата, заступника генерального секретаря Об'єднаних Націй Аркадія Н. Шевченка, який в 1978 році вибрав свободу і залишився в цій країні на статусі політичного втікача.

Тепер, на підставі написаної А. Шевченком нової книжки й інших джерельних інформацій з вашінґтонських урядових кіл, стало відомо, що він, Шевченко, 32 місяці перед втечею, передавав американським урядовим і розвідчим чинникам З'єднаних Стейтів Америки докладні інформації про совєтську політичну і військову стратегію, тактику у переговорах про зменшення міжконтинентальної нуклеарної зброї, пересунення на високих становищах в Кремлі, плянування на европейському континенті, в Африці, Центральній Америці і про інші політичні потягнення уряду СССР.

Коротко перед втечею і викликом його до Москви, яке було рішальним у його втечі і зірванням із совєтською системою, А. Шевченко передав розвідчим чинникам ЗСА, головно Сі-Ай-Ей, закодовані шрифти Москви, якими вона послуговувалась у передаванні інформацій для своїх дипломатів в ОН, Вашінґтоні, і Ню Йорку, та в інших країнах світу.

Інформації Шевченка, кажуть речники Сі-Ай-Ей, — не були ревеляційними і такими про які б не знали на Заході офіційні уряди чи розвідка. Все одно інтерпретація поглядів і потягнень тодішнього генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва і міністра закордонних справ СССР Андрея Ґромика, була важливою і цінною для Заходу.

Сенатор Даніел П. Мойниген, демократ з Ню Йорку, який тоді був амбасадором ЗСА в ОН, заявив, що „коли А. Шевченко погодився передавати нам інформації, ми перший раз отримали відомості майже з першої руки про совєтську політику і якими шляхами вона „ходить". Ніколи перед тим американці не мали такої нагоди", — відмітив сен. Д. Мойниген.

Книжка, яка має вийти ще цього місяця у видавництві Алфреда А. Нопфа, має 370 сторінок і називається „Зриваючи з Москвою". Співпрацю з американськими чинниками А. Шевченко мав розпочати в осені 1975 року і вона тягнулася аж до 1978 року, коли він офіційно розірвав з СССР і попросив надати йому політичний азиль в ЗСА. Майже три роки часу Шевченко співпрацював з американською розвідкою і Москва навіть не підозрівала його у такій співпраці. Про таку співпрацю у Вашінґтоні знало дослівно тільки кільна осіб, в тому числі сен. Д. Мойниген.

(Закінчення на стор. 4)

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ВІРУЮЧИХ В СССР ПОСИЛЮЮТЬСЯ

Ню Йорк. — Як повідомляє кореспондент газети „Ню Йорк Сити Трібюн" Роберт Селі, тут відбулася конференція, присвячена становищу віруючих у Совєтському Союзі. На конференції, яка була організована Антидефармаційною лігою Бнай Брит і Центром вивчення релігії і прав людини в закритих суспільствах, виступили пастор Георгій Вінс і о. Міхаїл Аксьонов.

За словами пастора Вінса, якого в 1979 році Совєтський Союз обміняв у числі п'ятьох політв'язнів на двох заарештованих в ЗСА совєтських шпигунів, голова Всесоюзної ради євангельських християн-баптистів Алєксєй Бичков і завідуючий міжнародним відділом цієї організації Анатолій Стоян є співробітниками КҐБ. Іншими словами, сказав Вінс, всі офіційні контакти західніх християн з Всесоюзною радою є, по суті справи, контактами з державною безпекою (КҐБ), яка діє на двох фронтах: переслідує віруючих в Совєтському Союзі і розповсюджує дезінформацію на Заході.

Як благодатний об'єкт совєтської дезінформації пастор Вінс навів приклад американського проповідника Билли Ґреґема, який двічі відвідав СССР і виніс зі своїх поїздок приємні враження про становище релігії в Совєтському Союзі. За словами баптистського пастора, візити Ґреґема в СССР, приносять лише шкоду совєтським християнам і допомагають совєтському урядові обманювати світову громадськість.

Вінс відзначив, що такі поїздки допомагають КҐБ переслідувати віруючих, яким кажуть: „Бачите, Биллі Ґреґем не хоче заступатися за в'язнів. Він не на вашому боці".

За словами пастора, він дістає з СССР касети і листи, автори яких засмучені тим, що Ґреґем опинився на стороні гнобителів, а не гноблених. Вінс розповів, що був присутнім на пресконференції, яку влаштував Ґреґем у січні 1983 року. Американський проповідник повідомив на ній, що в результаті його поїздки в СССР в 1982 році його організація дістала багато листів і пожертв. Вінс сказав, що ця заява потрясла його до сліз, бо кров і сльози совєтських мучеників не можна вимірювати грішми.

На конференції в Манґеттені виступив також настоятель церкви Христа Спасителя о. М.Аксьонов, який охарактеризував 1960-ті роки як період „боротьби зі шпіонажем", коли совєтська влада вважала, що найбільшу загрозу являють собою іноземні розвідки, 1970-ті роки — як період боротьби з дисидентами, а нинішнє десятиліття — як період наступу на віруючих.

Серед виступаючих на конференції був також колишній посол ЗСА у Варшаві і президент Центру вивчення релігії і прав людини Ричард Дейвіс.

У СВІТІ

РЕЧНИКИ КОМУІСТИЧНОЇ партії Китайської Народної Республіки вирішили повести гостру боротьбу проти корупції в армії і ставити під віськовий суд кожного вояка а тим більше старшину, який займатиметься розкраданням військового матеріялу для власної наживи. Партійні газети переповнені статтями й закликами в тій справі, базовані на інформації про судову розправу надількома старшинами у провінції Фузгу, які продавали з військових баз все, що можна було продати: телевізійні і радіові апарати, ліжка, накривала, однострої, взуття, а навіть автомобілі. Компартія погрожує високими карами, а у випадку більшого спроневірення навіть розстрілом.

НЕВІДОМІ ТЕРОРИСТИ підклали у грецькій пивній (барі) великої сили бомбу, яка не тільки знищила приміщення, але поранила біля 70 американських вояків і сім цивільних греків. Бомба вибухла минулої суботи, 2-го лютого, а в неділю до грецької газети потелефонувала людина, яка, не називаючи свого прізвища заявила, що атентат виконали люди з так званого „Національного фронту" проти американських вояків. Терористи з названої організації погрозили, що незабаром вони знову нанесуть удар „небажаним в Греції воякам ЗСА" і помстяться на тих греках, які співпрацюють з американцями.

ЄПИСКОП ДЕЗМОНД Туту з Південної Африки, який в минулому році отримав мирову нагороду Нобеля, став першим чорним єпископом Йоганнесбурґу і з цього приводу висловив надію, що вірні Англіканської Церкви — білі і чорні — будуть з ним співпрацювати для добра Церкви і якнайскорішого полагодження спірних справ, які ділять громадян Південної Африки на ліпших і гірших. На його думку перед Богом усі однокові і тому уряд повинен зрезиґнувати з політики расового поділу і виректися апартеїду. Дієцезія Йоганнесбурґу поділяється меншбільш на половину: 50 відсотків білих і 50 чорних вірних.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР Об'єднаних Націй Гавіє Перез де Куєяр заявив, що коли бої між в'єтнамськими регулярними частинами і камбоджськими партизанами не припиняться і в'єтнамці далі нарушуватимуть кордон Таїлянду, він вимагатиме від Ради Безпеки ОН висилки військових частин ОН на таїляндсько-камбоджський кордон. Він однак відмовився відповідати на запитання кореспондентів в тій справі і взагалі не коментував подій в Південній Азії, де він недавно вів розмови з речниками в'єтнамського уряду.

ЖЕРТВИ НАЦИСТСЬКИХ таборів, а згідно ті, які пережили цей терор і залишилися в живих, закликають вільні країни світу розпочати розшуки за воєнним злочинцем д-ром Йозефом Менґеле, якого в'язні в концентраційному таборі в Авшвіці називали „Ангелом смерети". Д-р Й. Менґеле, ще й досі скривається правдоподібно в одній із південноамериканських країн. „Нашою головною метою є притянути Й. Менґеле до судової відповідальности", — заявив Йона Лакс з Тель Авіву, на відкритті чотириденної зустрічі тих жидів, які пережили пекло концентраційних гітлерівських таборів.

ЛІВІЯ ВИРІШИЛА закупити в Греції різнородну зброю на суму одного більйона долярів. Спостерігачі кажуть, що лівійський диктатор полковник Муаммар Каддафі хоче в такий спосіб допомогти Греції в її скрутному економічному положенні. Як відомо, Греція намагається вести тепер стисло невтральну політику, домагається ліквідації американських баз на своїй території, хоч формально ще не вийшла з членства НАТО. Грецькі газети повідомили, що в Атенах гостювала шестичленна комісія лівійських представників, які підписали з міністерством оборони відповідний договір про закуп дрібної переважно зброї, бо Греція сама шукає за закупом модерної зброї в світі.

ЗВЕРНЕННЯ ПАПИ ДО МАРКСИСТІВ НЕ МАЛИ УСПІХУ

Ліма, Перу. — Звернення Папи Івана Павла II до марксистських партизан, які часто називають себе „маоїстами", щоб вони склали зброю і шукали мирного діялогу з урядом та спільно наладнали державну систему і поправили соціяльну опіку над великим відсотком населення, не мали успіху, можна сказати були неуспішними.

На другий день після звернення Святішого Отця марксисти, якраз тоді коли літак Папи був в дорозі до Ліми, зірвали при допомозі вибухового матеріялу електричний трансформатор на передмісті Ліми і всі світла, включно із світлами на летовищі, погасли за кілька хвилин. Понад три мільйони мешканців цього міста не мали світла, але не попали в паніку з цього приводу. Літак Папи при допомозі штучних світел, приземлився без жадних труднощів.

На летовищі голову Католицької Церкви і супроводжаючих його осіб чекала інша несподіванка. Щоб заманіфестувати свою присутність в країні маоїсти, які також отримують зброю від комуністичної Куби, засвітили на одному з пагорбів, що домінує над містом велику червону зірку із серпом і молотом посередині, яку було видно у цілому місті і, очевидно, на летовищі.

Коли Папа їхав до церковної місії на відпочинок, по дорозі чути було ще інші вибухи біля військових касарень та в різних кінцях міста. Поліційні і військові частини супроводжали автомобіль Папи і встановили після того зміцнену стійку біля забудувань де він відпочивав. Уряд Перу зарядив гостру поготівлю військового гарнізону і поліції, яке герметично замкнуло усі шляхи, які ведуть до міста, але загально здогадуються, що останні бомбові замахи виконали місцеві маоїсти на зарядження їхнього проводу, щоб таким способом виявити своє незадоволення гострим картанням Папи їхньої боротьби і масового винищування цивільного населення, що противиться не тільки вченням Церкви, але також законам держави.

Не зважаючи на темноту, Папа вийшов на балькон у католицькій місії, молився разом із зібраними вірними, благословив їх і їхню працю і закликав змагатися за упорядковану і справедливу систему в їхній державі, кажучи, що насильство веде тільки до знищення і поглиблення страждань народу.

В СССР ПРОВЕДЕНО НЕЗВИЧАЙНЕ ОПИТУВАННЯ

Ню Йорк. — Газета „Ню Йорк Таймс" повідомила, що від 2-го до 11-го січня ц.р. в Совєтському Союзі було проведено незвичайне опитування населення, в якому взяло участь лише п'ять відсотків жителів країни. Незвичайними для Совєтського Союзу були і самі запитання.

Крім стандартних питань які часто зустрічаються в різних анкетах, людей, що провадили опитування, цікавили доходи родини, мешканеві умови, причини розводу, кількість можливих дітей і т.п. На думку західніх експертів, це опитування проводиться з метою майбутнього економічного і соціяльного плянування в СССР, яке розраховане не лише на майбутню п'ятирічку, але й на більш довгий період — до 2000 року.

Відомості про те, як проходило опитування, які появилися в деяких совєтських газетах, свідчать, що населення зустрічало опитуючих з підозрінням. Газета „Правда України" змушена була зауважити: „Дослідження не має на меті вмішування в особисте життя людей. Працівникам, які провадять дослідження, заборонено розкривати одержану інформацію кому б то не було".

ССCР нині стоїть перед багатьма демографічними проблемами, і в першу чергу, перед такими, як мінімальний приріст населення, особливо в европейській частині, брак робочої сили, розводи, які досягли 30 відсотків. Тому не випадково недавнє опитування включало запитання про якість мешканевого будівництва, рівень медичної допомоги, про роботу транспорту. При переписах населення, які в Совєтському Союзі відбуваються раз на десять років таких запитань не ставлять.

Автор статті в „Ню Йорк Таймс" Теодор Шабад вважає, що дані опитування населення в Совєтському Союзі опубліковані не будуть.

В АМЕРИЦІ

АҐЕНТСТВО ЮНАЙТЕД Пресс Інтернешенел повідомляє, що 32-річний Юджін Барнс помер від трьох ран завданих під час бійки з іншим чоловіком тому, що три шпиталі відмовилися прийняти його для евентуальної операції, бо він не мав медичного забезпечення. Згідно з повідомленням експертів Ю. Барнса можна було врятувати, коли б будь-який з трьох шпиталів Сан Франсіско був негайно після бійки.

ПОЛІЦІЯ В ЧЕПЕЛ ГІЛЛ, Північна Каролайна, арештувала Джорджа Р. Фішера, обвинувативши його у вбивстві 8-літньої дівчинки. Згадана дівчинка, Джін Гар-Кар Фювел, була сиротою з Гонґ Конґу, яку адоптували Том Фювел і його дружина Джой Вуд. Поліція відмовилася дати будь-які інформації про відносини між родиною Фювела та арештованим Дж. Фішером.

СЕРФІН МАЛТІЗ, голова консервативної партії подав прохання до посадника Ню Йорку Едварда Кача, пропонуючи найняти 3,000 фахових поліціянтів, якщо „Ню Йорк має далі бути атракцією так для американських громадян, як теж для закордонних туристів". Хоч Е. Кач є згідним щодо збільшення поліції в Ню Йорку, в його пропонованому бюджеті на 1986 фіскальний рік в сумі 19 більйонів долярів, немає згадки про збільшення фондів на рекрутування нових поліціянтів.

ОКРУЖНИЙ ПРОКУРАТОР в Квінсі, Джан Сантуччі заявив, що Джералдін Ферраро, недавня кандидатка на демократичного віцепрезидента, зробила б „глупу помилку", коли б вона висунула свою кандидатуру проти республіканського сенатора Алфонса Д'Амато. Він твердить, що „скандали навколо бизнису реальних посілостей її мужа, Джана Заккаро, дали б нову нагоду критикам виступати проти Дж. Ферраро, як це вони робили минулого року під час Конвенції Демократичної партії, та і вибір кандидатів на президента і віцепрезидента з демократичної партії.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Нові розмови з Москвою

В наслідок успішних дипломатичних розмов проголошено одночасно в Москві і Вашінґтоні, що 12-го березня ц.р. відновляться після 13-місячної перерви американсько-советські переговори про збройний стан обох цих суперпотуг. Проголосивши це на окремій конференції, президент Реґен висловив легкий оптимізм, вказавши на факт, що оце вперше Москва погодилася переговорювати не тільки про обмеження дальшої продукції чи існуючого арсеналу зброї, але й про його редукцію, включно з атомовою зброєю, аж до повного її виелімінування. Проте водночас Президент перестеріг перед надмірним оптимізмом, звернувши увагу на „трудні і затяжні розмови" з советським контраґентом. Переговорюватимуть про ракети на далеку віддаль, стратегічний атомовий арсенал, розміщення атомових ракет в Европі і зброю у космічному просторі. З советської сторони сказано, що вона вимагатиме „демілітаризації космічного простору", що конкретно стосується запланованої Америкою „війни в космосі", себто винайдення такої зброї, якою з космосу можна би унешкідливити атомові ракети на землі.

В американському Конґресі та у союзних з Америкою країнах з вдоволенням вістку прийняли про відновлення американсько-советських переговорів, які внеможливлюють міжнародним „пснікам" аґітацію про одностороннє роззброєння Заходу чи про „замороження" теперішнього стану збройних сил, що автоматично дало б перевагу Советському Союзові. Проголошено теж склад обох делеґацій. Одночасно появилася поголоска, наче би хворіючий „президент" СССР Черненко плянував у найближчому майбутньому зректися свого становища. Запитаний у цій справі президент Реґен, чи воно не перешкодило б Женевським переговорам, Реґен висловив переконання, що „ні".

На тему отих відновлених східньозахідних переговорів про зброю появилося і ще появиться безліч коментарів. Цікавий був один, зачутий у телебаченні коментар. Мовляв, вислані до Женеви делеґати матимуть до розв'язання парадоксальну проблему. Бо коли йдеться про редукцію чи повне скасування атомової зброї, що мало би запевнити „вічний мир", то не треба забувати, що саме існування тієї зброї створило „балянс страху": всі посідачі атомової зброї свідомі, що не вільно їм користуватися нею, бо коли б навіть такому напасникові вдалося вбити десятки мільйонів людей у ворожій країні, та країна матиме все ще змогу перевести відплатну акцію із своїх підводних човнів та заморських військових баз і та відплатна акція винищить країну напасника, її населення, її промисл і всі військові влаштування. Логічно: варто позбутися тієї зброї, яка дотепер була ґарантом миру, наявним доказом чого є факт, що за останніх поверх 40 років не було нової великої війни? Але є ще друга преважлива перешкода на шляху до успіху Женевських переговорів. Цією перешкодою є повний брак довір'я кожної сторони до свого партнера чи пак контраґента. Президент Реґен мав повну правду, коли за свого першого урядування у Білому Домі заявив, що большевицькі володарі не цураються „брехні ані обману", коли це їм „вигідно".

Довір'я — це психологічний чинник, преважливий у всяких переговорах, у всіх трансакціях. Торговельний світ знає, що коли продавець і покупець мають один до одного довір'я, то не треба їм ніякого письмового документу, не треба їм лякатися за гроші, належні за проданий крам, бо діло йде з чесною стороною. І навпаки: ніякий писаний документ не вартний вартости паперу, на якому списаний, коли один до одного не має довір'я і коли одна сторона здобула собі вже марку обманця. Конкретно у випадку американсько-советських договорів про обмеження різних родів зброї, так звані САЛТ І і САЛТ 2 (цей останній договір не ратифікований Сенатом) виказали, що СССР зламав ті договорення. Він може ламати кожний договір тому, що водночас не дозволяє на перевірку дійсного стану на своїй території будь-яким міжнародним чинником. Повне зламання клявзулі про права людини, застереженої в Гельсінкському договорі, є найкращим доказом нечесности советської сторони. Застережено там вільне суперництво ідей, свободу рухів для громадян всієї Европи, не кажучи вже про примітивні права людини, як право свобідного слова і друку, — все воно існує в СССР, а коли західні країни таврують за це СССР, то чують, що це його „внутрішня справа", до якої нікому нема діла.

Від останньої світової війни і від часу холодної війни між Сходом і Заходом було вже безліч розмов з Москвою на тему зброї. І Женевська конференція напевне не буде останньою. Це ще один експеримент.

Олександер Татомир

В ОБОРОНІ СВОБОДИ

I.

На сьомій Світовій конференції засобів масової інформації у Токіо президент японського радіомовлення Коґеґіса Тояма відомий із численних публікацій про соціялізм, комунізм і ролю Японії в світі, виголосив 4-го листопада 1984 року знаменну доповідь.

З огляду на вагу порушених питань, передаємо в скороченні його цінні міркування. На вступі Тояма ствердив, що від його створення над світом домінували дві протилежні сили: добро і зло. Ніколи перед тим в історії людства зло не набрало такої могутньої сили, як саме тепер. Давніше воно загрожувало тільки Европі, а тепер стало примарою усього світу — з одного боку ленінсько-марксистською догмою, а з другого термоядерною зброєю.

Основною причиною різних клопотів у світі є намагання комуністів заволодіти нашою плянетою. Постійна експансія комунізму нагадує клітини пістряка, які безконтрольно поширюються і остаточно відбирають людині життя. Римський деспот Нерон, мабуть з грижі сумління збожеволів, коли насильно кінчав життя, а Сталін зовсім не почувався винним після мільйонових мордів невинних людей. Від часів большевицької революції комунізм знищив у Советському Союзі понад 60 мільйонів своїх горожан, а коли врахуємо ще інші комуністичні країни, то число вбитих зростає до 100 мільйонів. Зло таких розмірів не є хвилевим, або індивідуальним явищем. Воно притаманне комуністичній системі.

Третя світова війна

Третя світова війна почалася тоді, коли провідники альянтів зустрілися перед закінченням Другої світової війни. Сталін заволодів Френкліном Рузвелтом і змусив Винстона Черчілля до мовчанки, таким чином простеливши дорогу до комунізування світу сьогодні. У висліді того, комуністичний блбок є сильніший, а вільний світ слабший.

Стратеґією Леніна було „побідити без боротьби". Його послідовники, щоб осягнути намічену ціль всеціло покористувалися холодною війною, мирним співіснуванням, протиядерними демонстраціями та іншими способами без стосування нуклеарної війни.

У недавноминулому французький уряд під проводом Едварда Делядє та британський уряд Невіля Чемберлена піддалися тискові Гітлера і цим заохотили його до інвазії сусідніх країн.

Доповідач на Світовій конференції запитав, чи історія знову повториться? Він чув, що дехто у вільному світі, щоб зберегти життя, радше стане рабом, ніж мав би згинути в обороні свободи. Мабуть, ці люди не здають собі справи з того, що будуть змушені витерпіти під комуністичним режимом.

Гостра протиатака на комуністичний табір президента Реґена додає відваги. В одній промові президент сказав: „Свобода і демократія викинуть марксизм і ленінізм на смітник історії". Він наголосив, що добра воля під вмілим і сильним проводом, пронизана надією, переможе зло.

Комунізм — це догма

Марксизм — це не наука. В часах Маркса багато европейців було невдоволених нестерпними матеріяльними умовинами життя і глибокою прірвою між багатими й убогими у вчасній капіталістичній спільноті. Маркс присвоїв собі думки Русса, Монтескв'є, Свена та Сейт Симона і поширив діялектику Геґеля й матеріялізм Фаєрбаха, щоб скомбінувати власний діялектичний матеріялізм, який заперечує кожну ідеологію, що в неї вірило людство від часів старинної Греції. У ділянці економії Маркс опублікував „Капітал", в якому ширить ідеї Смита і Рікарда. Він теж зформулював свій історичний матеріялізм. Ленін ідеологічно доповнив ідеї Маркса і оснував марксизм-ленінізм, або комунізм.

Наслідники Леніна називали його ідеї „правдою" та „наукою", але в науковому світі факти мають рішальне значення. Маркс твердив, що капіталізм провалиться і зробить місце соціялізмові. Це віщування не мало жадної фактичної основи. 100 років після його смерти передбачення Маркса не здійснилися. Капіталізм існує далі.

Свобода базована на Богові, яка мала найвищу ціну на Заході, а водночас була ворогом число 1 в очах Леніна, помогла людям стати заможною спільнотою що перевищила всяку уяву Маркса. Марксизм-ленінізм не здав іспиту і збанкрутував.

(Продовження буде)

Анатоль Вовк

ШКІЛЬНИЙ НОВИЙ ПІДРУЧНИК МОВИ

Софія Гаєвська, „Слово рідне". Початковий курс української мови, Ню Йорк, В-во „Шкільна Рада", 1984, 160 стор. Ціна 6.50 дол.

Поява нового шкільного підручника для шкіл українознавства — подія великої ваги в культурній діяльності української діяспори. Про важливість збереження мови серед молодшого нашого покоління написано досі сотки статтей, прочитано десятки доповідей, — це справа нині кожному очевидна. Тим то кожний буквар чи читанка для дітей шкільного віку набирає особливого значення як засіб до цієї мети. Це стосується і початкового підручника української мови, „Слово рідне", опрацьованого Софією Гаєвською і виданого недавно Шкільною радою.

Основною характеристикою підручника є те, що він, за словами передмови: „призначений для молодого покоління, що дуже мало або й цілком не говорить українською мовою, але може вивчати її в школі з учителем, або вдома з батьками". Тобто свого роду поєднання букваря і читанки для „англомовних" кляс шкіл українознавства. Такого підручника в нас досі не було, а потреба в ньому велика і пекуча.

У книжці 27 лекцій на теми, які можна б поділити на такі головні групи: найближче оточення дитини (родина, дім, кляса, школа); природа та географія (осінь, зима, весна літо, земля); культурна спадщина дитини (основні відомості про Україну, Різдво, Великдень) та розповіді про найвизначніших українських письменників (Шевченко, Франко, Леся Українка, Самійленко). Усі ці групи потрібні й корисні, хоч напевно дехто буде сумніватися чи Володимир Самійленко найважливіший в українській літературі поруч перших трьох згаданих корифеїв нашого письменства. (Включення цього поета було, мабуть, мотивоване гарним і відповідним для дітей віршиком, використаним у книжці.) Думаємо, що оскільки велика більшість учнів, що навчатимуться з книжки, проживає по містах, варто було б до опрацьованих тем додати теж тему „місто".

У підручнику мало місця відведено на поступове вивчання абетки, тому, видається нам, до нього учителям потрібний як додаток, ще й якийсь буквар.

Як у кожному іншому шкільному підручнику, у книжці С. Гаєвської можна найти ряд позитивів, але також і неґативи. Уважаємо, що тих позитивних прикмет куди більше як неґативів і що вони важливіші в загальній оцінці. В тому, можна здогадуватися, чимала також заслуга редактора підручника, проф. філології Євгена Федоренка, теперішнього голови Шкільної ради.

Перший позитив — це пов'язаність методології книжки з методологією підручників, з яких дитина навчається в англомовній школі. Тут знаходимо такі вправи, як питання з відповідями до вибору (multiple choice questions), „Вставте відповідне (чи пропущене) слово!", „Достосуйте запитання і відповідь з двох списків!" тощо. Все те в додатку до традиційних вправ та завдань з перекладу з англійської мови на українську.

Саме широке застосування перекладу уважаємо другим позитивом видання. Після кожної лекції знаходимо українсько-англійський словничок проробленого, а при кінці книжки українсько-англійський та англійсько-український словник до усіх лекцій. Практичне життя показує, що коли дитина не вміє перекласти будь-якого українського слова на панівну мову країни, в якій живе, вона його не розуміє і не засвоїть, скільки б ми їй і не пояснювали його українськими словами. В тому саме й були труднощі з давнішими підручниками.

Наприклад, у підручниках географії України знаходимо назви рослин і тварин, які або не мають англомовних відповідників, або мають такі відповідники, що незрозумілі дитині, яка виростає в Америці. Це стосується, наприклад, рослин та тварин Англії та Західньої Европи з Україною, які невідомі або майже невідомі в Новому Світі. Такі назви, без відповідного пояснення, пов'язаного з об'єктом відомим дитині, — лише зайвий баляст у навчанні.

Позитивами розгляданої книжки є добірна мова та наявність наголосів на багатоскладових словах (хоч, з незрозумілих причин, лекція ч. 26 таких наголосів зовсім не має). Видавництво та авторка притримується правил Харківського правопису, подекуди усучасненого (наприклад гимн, а не „гімн" на стор. 94-95).

Сприйнятливість підручника для дитини підносять численні ілюстрації (хоча не всі з них нас задовільняють з погляду мистецького виконання), наявність пісень з нотами (включно з українським державним гимном) віршиків, які дитина може вивчити напам'ять, а навіть загадки (стор. 37).

Неґативи, які ми доглянули в книжці, стосуються головно окремих слів і перекладів та деяких непослідовностей. Більшість цих недоглядів можна легко виправити в дальших виданнях підручника, на які він заслуговує.

Тому, що запас слів, які дитина засвоює, на підставі цього підручника, обмежений, важливо, щоб усі ці слова були потрібні, поширені, „ходові". Ось приклад неповного застосування цієї засади в книжці. У підручнику знаходимо назви дерев - верба, клен, тополя та осокір та назви

(Закінчення на стор. 4)

Максим Бойко

Назустріч творчим рокам д-ра М. Марунчака

А роки, справді, так скоро проходять, що хто чогось корисного не зробив учора, сьогодні буває уже запізно. Але наш щирий робітник пера зустрічає своє сімдесятиліття з дружнім потиском руки навіть нашої еміграційної долі, кажучи: робив і роблю усе, що тільки було у моїх силах. Переглядаючи заголовки публікованих праць, — віддаєш в пошані салют тому, який відчув, що на ньому „мільйонів стан стоїть". Знайти себе у метушні двох світових воєн, — перша в безжурному дитинстві, а друга просто знущалася над інтелектом, що жадав щодня нового бою, — прислухався до шепоту: а що скаже моя батьківщина?

Приготування жити і творити почалося у нашого ювілята в селі Далешевій, Городенського повіту 14-го жовтня 1914 року від батьків Григорія і Марії з дому Дзікалів. Умовий розвиток почався від першої літери „А" в народній школі місця проживання, а потім у клясичній гімназії „Рідна Школа" ім. Т. Шевченка у Городенці з іспитом зрілости у 1935 році.

Соціяльні проблеми та ланка літератури вже змалку були зацікавленням молодого юнака. Вже у середній школі належав до Наукового гуртка та був довгі роки в його проводі. По цій лінії вели і вищі студії у Львові, Празі, Мюнхені та у Вінніпеґу; докторат права і суспільних наук у Празі при УВУ 1941 року. Деякі ділянки економії вислухав на Карловому університеті та одночасно був слухачем Філософічного факультету Алма Матер протягом шести триместрів.

Приготування М. Марунчака з повною силою зустріти наукову працю перервав арешт Ґестапо 17-го жовтня 1942 року і від того часу на довгі роки тяжка рука замкнула замки залізних дверей у тюрмах і концентраційних таборах — Терезін, Авшвіц, Мавтгавзен, Мильк і Ебенсе і тут 6-го травня 1945 року його звільнили американські війська. Після звільнення, на австрійській ліберальній землі не можна було довго баритися, шлях повів до баварської столиці — Мюнхену. Тут почалася повоєнна праця. Спершу — організаційний референт Ліґи Українських Політичних В'язнів, що несла допомогу потребуючим понад 2,000 членам. Був головою ЛУАВ в часі різких партійних, організаційних, а навіть світоглядових різниць, які треба було нівелювати для „святого спокою". Тут видавав бюлетень „Український Політв'язень" та співпрацював у журналі „Літопис Українського Політв'язня". В тому часі був оснований „Науково-Дослідний Інститут Української Мартирології", афільйований з ЛУПВ. Першим головою і співробітником був Олександер Оглоблин, Наталія Василенко-Полонська, Петро Курінний, Віктор Петрів, Володимир Янів та інші.

Великий ісход із рідних земель кінчився в Німеччині виїздом на нові поселення. Д-р М. Марунчак вибрав Канаду, до якої прибув у кінці 1948 року до Вінніпеґу; нове місце і нова праця на щоденний прожиток. Поруч цього була відновлена допомогова праця колишніх позбавлених волі, у Комітеті Українських Політичних В'язнів у Канаді. Поринає в гущаву нових питань культурно-освітнього сектора, кооперативного руху та церковних справ. Марунчака наснага тягне на університетське подвір'я, що тоді для новоприбулих двері легко не відчинялися, але наш ювілят послідовно прямує далі в 1955-56 роках закінчує студії у Манітобському університеті суспільних наук (бакалавр соціяльної опіки) і це привертає право вживати усі попередні академічні ступені й звання. Перше затруднення у програмі провадження дітей у Великому Вінніпеґу, де працював аж до відходу на емеритуру, 1979 року.

У нашого ювілята значний публіцистичний і науковий дорібок, це власне поклик із молодих літ „гуртка омислювання" усього, чим захоплювався майбутній науковець. На канадській землі, встеленій клиновим листям, ювілят почав шукати слідів перших поселенців зо всім тим, чим вони жили, працювали і спільно з іншими будували і творили нові вартості для майбутнього покоління. Його інтерес дослідження веде по стежках української людини навіть в Азії.

У Вінніпеґу роки його праці в „Українському парляменті" — Комітеті Українців Канади: 15 років у Ширшій Раді та Президії, 10 літ головства у Політичній Комісії. За часу його головування запала ухвала у згаданій комісії про „Ґльобальну організацію українських сил" — здійснений Світовий Конґрес Вільних Українців, що було прийнято без зауважень на IУ Конґресі КУК. Його також видатна праця у Програмовій комісії підготови до повного оснування СКВУ. Він був вибраний членом його Контрольної комісії.

Поруч студій пробував знайти сліди стежок батьків і земляків по чужих країнах на шляху заінтересування — і виринула постать Маркіяна Шашкевича з його „Дністровою Русалкою" — пробудитель свідомости народу. Це дало сюжет д-рові Марунчакові скласти працю „Маркіян Шашкевич на тлі доби"; цей деб'ют був у 1962 році. Але самої згадки замало, разом із іншими він взяв повну участь в органі-

(Закінчення на стор. 4)

Михайло Ільків

ІДЕЙНИЙ РОЗВИТОК КООПЕРАТИВНОГО РУХУ В УКРАЇНІ

II.

В Україні суспільно кооперативні ідеї розвивалися у виїмково складних історичних умовинах; розглянемо їх за провінціями. Розвиток кооперативізму на Наддніпрянщині датується від знесення кріпаччини, себто 1861 року. Першу споживчу кооперативу утворено на Херсонщині. Згодом кооперативна ідея знайшла більше зрозуміння серед населення тієї частини наших земель, так що в 1905 році діяло вже біля 500 кооператив. На кооперативному з'їзді в Києві, в 1913 році, виринула думка створення національного Союзу для українських споживчих кооператив. Цю думку довелося зреалізувати щойно в 1917 році, коли національні тенденції прибрали більше сили. При тому з проголошенням загального кооперативного закону, в Києві почав працювати „Дніпросоюз", тобто комерційний центр українських кооператив. Після того були відкриті одеський обласний Союз, і чернігівський „Крайсоюз". „Дніпросоюз" як репрезентант кооперативних ідей мав товарний зв'язок з Італією, Варшавою і Віднем; мав фабрики харчові, цукроварні, туалетного мила, трикотажу, тютюну, взуття.

Кредитова кооперація розвинулася на Полтавщині в кінці XIX сторіччя. Спочатку вони уділювали короткореченцеві кредити, згодом застосовували також довгореченцеві кредити. При тому треба наголосити, що кооперація в Україні знайшла пригожий ґрунт і скоро розвивалася. Зріст їх пояснюється також тим, що кредитові кооперативи на східньоукраїнських землях не тільки уділювали позики своїм членам, але також перебирали на себе ролю сільсько-господарських кооператив в справі закупу та збуту. В часі Першої світової війни деякі кооперативні кредитові Союзи займалися постачанням для армії хліба, умундурування.

Хліборобська кооперація почала розвиватися в кінці XIX сторіччя і в скорому часі була досить поширеною на східніх українських землях. В 1918 році в Києві зорганізовано Всеукраїнський Сільсько-Господарський Союз.

Продукційна кооперація на СУЗ почала розвиватись в кінці XIX сторіччя на Херсонщині. Цей рід кооперації організувався в різні ремісничо-промислові артілі. Першу таку артіль друкарської штуки організовано в Києві, а пізніше поставали також в інших місцях країни, й інші артілі: ремісників, робітників, підприємців, інженерів, тощо. Тут слід згадати що досить скоро розвивалися також житлові товариства. Забезпеченева кооперація розвивалась слабо, в рамках кредитових кооператив. Спочатку забезпечували тільки членів кооперативи згодом ця ділянка була поширена на інші роди забезпечення. У 1918 році постав Всеукраїнський Кооперативний Страховий Союз (ВКСС), що передбачував забезпеку людей від усяких нещасть, і домашнього інвентаря. Членами ВКСС могли бути союзи кооператив та інші того роду організації.

Спочатку кооперація на західніх землях України розвивалася при читальнях „Просвіти" у видах позичкових кас, споживчих крамниць тощо. В 1912 році при читальнях „Просвіти" нараховувано біля 540 крамниць і 257 позичкових кас. „Народна Торгівля" постала у Львові 1883 року з ініціятиви Василя Нагірного. В короткому часі вона поширила свою діяльність і відкрила свої склади в Івано-Франківську, Перемишлі, Тернополі. Вслід за тим відкрито також кредитові Т-ва „Віра" в Перемишлі, „Каса Задаткова" в Стрию, і у Львові „Дністер". Цими кредитовими організаціями започатковано історію розвитку кредитових кооператив на західніх землях України. Перший український кооперативний центр Краєвий Союз Кредитовий постав у Львові 1898 року. Достосувавшись до нового законодавства, з ініціятиви КСК створено Краєвий Ревізійний Союз, до якого в члени приступило багато наших кооператив. Від того часу розбудова української кооперації розвивалася в скорому темпі. В той час творяться також молочарські кооперативи, що пізніше оформились в „Маслосоюз".

Не залишилися також позаду сільсько-господарські справи для діяльности яких створено „Сільський Господар". В часі Першої світової війни кооперація занепала. Поновне оживлення кооператив припадає на 20-ті роки по війні. Українська кооперація розрослася в досить скорому часі, не зважаючи на складні законодавчі умови на території ЗУЗ. Згодом все організоване економічне життя на ЗУЗ було оформлене і підлягало Ревізійному Союзові Українських Кооператив у Львові. До РСУК належало в свій час 3, 194 кооперативи, із 448,239 членів та 11,334 особи платного персоналу. Про господарське життя країни інформувала тодішня преса: „Економіст", „Самопоміч", „Хлібороб", „Кооперативна Родина", „Комашня".

На Буковині перша каса ощадности постала в 1889 році біля Чернівець. Згодом у Чернівцях засновано Союз хліборобських спілок „Селянська Каса", що був одночасно організаційним і фінансовим центром, для всіх форм української кооперації Буковини. Союз видавав свій орган „Вісник", якого пізніше переіменовано на „Народне багатство".

Карпатська Україна: на тому клаптику української срібної землі кооперація розвивалася повільніше від попередньо згаданих. Перед Першою світовою війною всі кооперативи Закарпаття були обєднані в Краєве Центральне Кредитове Товариство. Кооперативні експозитури діяли в Ужгороді, Мукачеві, Хусті, Береговi.

У загальному треба сказати, що не зважаючи на важкі історичні причини на наших землях ідеї кооперативного руху розвивалися скоро. Населення України в цілості з великим ентузіязмом сприймало кооперативні ідеї, розвивало і практикувало. Кооперативні ідеї вносили свідомість серед населення, поборювали лихварство, єднали людей до спільних інтересів і це було запорукою скорого росту господарського життя на наших землях.

Історію розвитку кооперації в Україні віднотував св. п. проф. д-р Ілля Витанович в праці п.н. „Історія Українського Кооперативного Руху", видання Української Кооперації, Ню Йорк 1964 ст. 624. Автор — ревний і відданий

(Закінчення на стор. 4)

Відзначено 75-річчя ТУАГ у Філядельфії

Тут у Катедральній залі при Френклін і Бравн вулицях у суботу, 1-го грудня м. р., в 6-ій год. вечора відзначено святковим бенкетом найстаршу організацію в місті „братньої любови" — Товариство Українсько - Американських Горожан.

Голова ТУАГ Михайло Киндус відкрив святковий бенкет коротким вступним словом, в якому підкреслив значення відмічення цього рідкісного ювілею на терені Філядельфії. Він привітав численно зібраних представників організацій, членів ТУАГ-жан і гостей прихильників нашого товариства та представив господаря цього вечора Володимира Дикана, члена дирекції клюбу. Ведучий програмою запросив о. шамбеляна Михайла Федоровича до благословення трапези, який відмовив молитву і поблагословив дари Божі.

Господар вечора коротко поінформував присутніх про свій вклад праці в товаристві і представив деяких визначних гостей, які своєю присутністю відзначили цю найстаршу суспільно-громадську організацію у Філядельфії.

Покликаний до слова колишній голова ТУАГ Лев Сивуляк поділився з присутніми своїми споминами з життя цієї організації і сказав, що всі поважні проблеми, які має наш клюб, будуть, напевно, поборені, і вірить, що молоді члени управи своїми ідеями та новими методами праці причиняться до зміцнення товариства на відтинках фінансовім і організаційнім, що є найважнішим чинником в житті кожної організації включно і нашого ТУАГ.

Опісля були представлені представники організацій і установ, які своєю участю у святковому бенкеті відзначили цю найстаршу суспільно-громадську організацію.

На бенкеті були заступлені численні організації СУК „Провидіння" пані Стефанія Вовчак, Б. Тодорів і інж. Б. Смолій, УКК-У ГМФ, ІНК. інж. Михайло-Нич, УНС-Округа пп. Петро Тарнавський і Іван Данківський, —СУМА—Іван Яворський, Богдан Лужецький з дружиною, М. Кулинич з дружиною і Юрій Наконечний з дружиною, Станиця І-ої Української Дивізії УНА—Теодор Рак, Українська Щадниця Філядельфія—Д. Ткачук і Й. Ганусей, Український Освітньо-Культурний Центр д-р А. Черник, Українська Щадниця „Тризуб" Петро Мотрук, Літературно-Мистецький Клюб—д-р Петро Клюк, „Український Голос" Марія Ганусей з мужем, УСО „Тризуб" Т. Новаківський, ООЧСУ Іван Крих, „Гуцульське Товариство „Черемош"—Дмитро Ткачук, СВУР М. Ящук, Український Горожанський клюб при 23-ій і Бравн вулицях Ст. Мадилюс, Українська Радіопрограма ім. В. Блавацького—Евдокія Блавацька, ОМУС Лідія Чепіль, ОДВУ—В. Зуляк і Р. Папроцький, Відділ 32-ий УНС ім. Олега Ольжича—Ярослав Лебід і Іван Хитрук. Окремо М. Ящук представив визначного суспільно-громадського діяча, головного контрольора УНСоюзу, колишнього члена секретаріяту СКВУ, колишнього голову ОДВУ проф. д-ра Богдана Гнатюка.

Святкове слово з нагоди 75-річчя Товариства Українсько-Американських Горожан сказав мгр Володимир Яців, який у сконденсованій формі подав історію цієї найстаршої суспільно-громадської організації у Філядельфії, яка є рівночасно історією суспільно-громадського і культурно-релігійного життя української громади у Філядельфії.

Пригадав учасникам, що почесним членом цієї організації був Владика Сотер Ортинський, який був для української спільноти в ЗСА не лише церковних провідником, але і відданим українським патріотом, працівником на народній ниві. Він своїми порадами допомагав українській спільноті в ЗСА в обох ділянках—здобувати кращі життєві умови для себе, але й не забувати своєї батьківщини України, бож нашій спільноті в цій демократичній країні призначено сказати своє слово в імені поневоленого народу.

Доповідач сказав, що із пожовклих листів звітів і протоколів ми довідуємося про життя організації, і на підставі цих даних мусимо сказати, що хоч змінюються люди, обставини, напрямні діяльности, але не змінюється і лишається той самий дух української людини, яка прагне жити власним життям у власному гурті, яка прагне затримати свої звичаї і свою традицію, і яка не перестане плекати в душі прив'язання і любов до свого рідного народу. Ми теж пізнаємо цю організаційну пружність української людини, її ідеалізм і посвяту служити українській справі. З цих протоколів ми маємо нагоду відчути силу української людини, яка в далекій країні знайшла відпорність і силу, знайшла шляхи до організованости і не лише перетривала, але й далі організує своє життя на твердих основах. Доповідач уважає, що товариство зможе продовжувати свою діяльність, якщо члени і управа докладуть усіх старань, щоб організацію зміцнити фінансово і організаційно.

В мистецькій частині програми виступив катедральний хор під диригентурою Осипа Лупаня і танцювальний ансамбль „Черемош" під мистецьким керівництвом Дмитра Сороханюка, які своїми мистецькими виступами відзначили 75-річчя товариства.

Святковий бенкет-зустріч закінчено благодарственною молитвою, яку відмовив отець шамбелян М. Федорович. Діямантовий ювілей Товариства Українсько-Американських Горожан закінчено забавою у власній залі, при 847 П. Френклін вулиці.

В. Яців

СОЮЗОВІ ДІЯЧІ!
НАША ЮВІЛЕЙНА КАМПАНІЯ, ЯКА МАЄ ЗНАЧНО ЗБІЛЬШИТИ УНСОЮЗ НОВИМИ ЧЛЕНАМИ ТА ЗАГАЛЬНОЮ СУМОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. ТОМУ АПЕЛЮЄМО ДО ВАС, ЩОБ ПРИСВЯТИЛИ ВВЕСЬ СВІЙ ЧАС ТА ЕНЕРҐІЮ ДЛЯ ПРИДБАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЩОБ З ПОВНИМ УСПІХОМ ЗАКІНЧИТИ ЮВІЛЕЙ БАТЬКА СОЮЗУ!

Збори товариства „Українська Спадщина і Музей в Канаді (Каса Лома)"

В середу, 10-го жовтня 1984 року, в приміщенні Канадської Української Мистецької Фундації в Торонто відбулися загальні збори товариства „Українська Спадщина і Музей в Канаді (Каса Лома)". Голова Леся Ґреґорі відкрила збори і попросила на предсідника інж. Ярослава Соколика, а Марію Негрич на секретаря.

Після прийняття порядку нарад та відчитаного протоколу з останніх загальних зборів, приступлено до звітів. Голова Л. Ґреґорі зробила загальний огляд праці за останні три роки та згадала головніші акції товариства, як, наприклад, участь музею в програмі „Дня Спадщини", який щороку влаштовує провінційний КУК; улаштування Різдвяної й Великодньої виставок і продажів; переведення двох новорічних забав та участь у конференціях міністерства освіти і культури. Виставку нашого музею в Каса Ломі відвідують переважно чужинці, які є нею захоплені і багато з них висловлюють своє признання в книзі відвідувачів. Пані Ґреґорі подякувала управі за співпрацю, з вдячністю згадала великий вклад у розвиток музею Володимири Лучків, яка на протязі майже 10-ох років була екзекутивним секретарем і куратором музею.

Потім звітувала М. Негрич, як протокольний секретар. Крім цієї функції вона допомагала у всіх акціях, зв'язаних з працею музею. Пані Негрич також відчитала фінансовий звіт, которого на збори передала О. Кривинюк, фінансова референтка. Як виказують цифрові дані звіту, стан каси музею вимагає якоїсь дії в напрямі придбання фондів на удержання і адміністративні видатки. Ми досі не переводили жадних збірок, а пожертв, які час від часу напливають, не вистачає.

Відтак присутні заслухали обширного і цікавого звіту куратора музею В. Лучків: „За обрахунком квитків вступу ми маємо півмільйона відвідувачів річно. Ніякий наш музей чи інституція не можуть похвалитися такою кількістю відвідувачів. Це не є наша заслуга, а заслуга приміщення. Чужинці до наших інституцій не заходять, а тут, відвідуючи Каса Лому, вони приходять і до нас. І що цікаве, вони часто кажуть, що наша частина найгарніша! Наша виставка має інформативний характер для чужинецької публіки. Вони, оглядаючи виставку, часто запитують про Україну, про українців у Канаді, про ситуацію на Україні, чому ми маємо виставку в Каса Ломі і т.п. Між іншим, українці є одиноким з усіх етнічних груп Торонта, які мали щастя одержати приміщення на музей у Каса Ломі.

Приходить до нас багато учнів і студентів із шкіл, які зголошують телефонічно про свої відвідини і просять дати їм туру із поясненнями. Висвітлюємо їм прозірки українського Торонто, а деякі студенти приходять за матеріялами про українців, щоб використати їх у своїх есеях про національні групи в Канаді. Тут дуже помічним є наш список книжок і адреси, де можна їх купити.

З власного спостереження можу сказати, що наша виставка робить на глядачів позитивне враження. Трапляється, що відвідувач розповідав, що в його родині були українці і він хотів би знати більше про Україну. Він почувається українцем і відчуває, що це є його історія і традиція. Не раз приходиться з такими особами довго говорити, вишукувати всі можливі джерела, включно з архівами в Оттаві, давати книжки, посилати до парохій і т.п.

Для придбання фондів ми щороку влаштовуємо Різдвяний і Великодній продажі, а в останніх двох роках — новорічну забаву. Брали участь у „Дні Спадщини" та у Конференції Інституту Українських Студій при Альбертському Університеті. Для інформації української громади про діяльність нашого музею я виступала з інтерв'ю в українській телевізійній програмі.

Від міністерства культури ми одержуємо ґрент на утримання музею, призначений на частину платні працівникові, направи, чищення, бюрові витрати і т.п. Одначе цю дотацію кожного року нам зменшують. В цьому році ми одержали від Шевченківської Фундації 2,000 дол. на купівлю народного одягу. Крім цього, маємо групу осіб, які допомагають нам пожертвами, працею, експонатами чи речами для продажу.

Наш музей вважається одним з десятьох найкращих в Онтаріо, — так заявив нам урядник з міністерства. Одначе наша громада замало цікавиться нами. Замале число українців навідує, хіба що хтось приїде, тоді, оглядаючи Торонто і Каса Лома, загляне і до нас. А ми потребуємо підтримки, як моральної, так і матеріяльної, в першу чергу від нашої української спільноти".

Дальше пані Лучків зачитала численні коментарі туристів на різних мовах із книги відвідувачів. Між ними відрізняється один, писаний по-українськи: „Слава організаторам і творцям українського музею в Каса Лома. Благословення Господнє на Вас — Йосиф Патріярх і Кардинал".

Після звіту голови контрольної комісії, д-р Ірини Шумської-Мороз, уділено абсолюторію уступаючій управі і вибрано нову управу, в складі: мгр Андрій Григорович — голова, Леся Ґреґорі — к. голова, Володимира Лучків — заступник голови, Іванна Кушпета — секретар, Дзвінка Максимець — касир, мистець Роман Раделицький — екзекутивний секретар. Члени: Стефанія Савчук, Ірина Малицька, д-р С. Росоха, маестро Мирон Левицький, Марія Негрич. Контрольна Комісія: д-р І. Шумська-Мороз, мгр Іван Монастирський, Марія Негрич. Правний дорадник — адв. Роман Мельник, члени дорадники — пастор М. Фесенко, Галина Новаківська, Дарія Онищук, Ірина Носик, Ліда Палій, проф. В. Ісаїв, проф. Марія Субтельна, проф. Орест Субтельний, проф. Юрій Дзюравець, адв. Богдан Онищук і Ольга Куплювська. Допоміжний комітет жінок: Л. Зазуля, О. Падик, В. Петришин, М. Бігус, О. Проць, Н. Гадач, О. Стецура, Ф. Миндюк, О. Ясінська, П. Клим, С. Аронець, І. Молодовець, В. Микитчук, М. Молодецька, А. Пендзей, Ю. Оробко, М. Лініця, О. Бунецька, М. Калимін, Д. Струк-Гусар.

Новообраний голова мгр А. Григорович подякував за вибір, дав признання попередній управі за жертовну працю і висловив бажання такої самої співпраці у майбутньому. Інж. Соколик запропонував, щоб музей виделегував свого представника до КУК-у. Після ще кількох внесків і запитів збори закрито.

Це була б одна сторінка в історії товариства „Українська Спадщина і Музей в Канаді (Каса Лома)". Вона вказує на те, що наша виставка себе вповні виправдує і здобуває признання широких кіл відвідувачів-туристів із різних частин світу. Українці Торонта і всієї Канади повинні не тільки гордитися цією установою, але й постійно підтримувати її важливу працю — інформування чужинців про Україну, її традицію і культуру.

І. Кушпета

Про тую розспівану молодь Я. Полянського

(З приводу концертів українського хору з Польщі в Італії, Західній Німеччині і Франції).

Літо 1980 року у Польщі можна назвати літом двох чудес. Із першим світ обізнаний — це поява незалежної робітничої спілки „Солідарність" з її головою Лєхом Валенсою. Друге чудо менше відоме, — це поява першої української платівки, першої після закінчення Другої світової війни. Наспівав її чоловічий хор „Журавлі", під диригентурою Ярослава Полянського.

Наспівати платівку на Заході — це не велике цабе, це звичайна закономірність демократичного розвитку культури. Перша українська платівка із Польщі, — не забагато їх наспівують і там за межою, в Україні (кожен в правдивості цих слів може переконатися у будь-якій музичній, чи книжковій крамниці). В таких обставинах, або плакати, або... співати. Українці у Польщі того самого складу, що їх побратими в Україні, чи в Канаді, тобто: коли один співає — це соліст, а коли двоє, то вже хор. Довгим був їх перелік солістів, а ще довшим хорів, і тому зупинимося тільки на нечисленному, молодому, але добірному хорі, заснованому і веденому зно в ж Ярославом Полянським.

Його почини в хоровому мистецтві у Польщі ставлять його на чільну позицію. Великого успіху добився співзаснований і ведений хор „Журавлі", і незалежно від того, засноване вчетверо менший, камерний вже хор, і ще раз підтверджує свою марку, і ще раз дало майстра хвалить. З тим хором Полянський пірнув у глибинь української і світової музики — діло відважне, за яке беруться рідко професійні (для прикладу, за моєї пам'яті у Варшаві камерний хор фільгармонії о. Шурбака), а не аматорські, і, як вкінці виявиться, діло успішне.

Писати про Полянського як диригента було б однобічно, бо він також композитор і один з більш наполегливих збирачів української пісні нашого сьогодення.

Український Молодіжний Камерний Хор давньої і релігійної музики постав у Варшаві при церкві оо. Василіян у 1977 з ініціятиви Ярослава Полянського. Хор нараховує 22 співаки (в переважній більшості дівчата і, наче для прикраси, два хлопці). Усі вони — студенти початкових, середніх або вищих шкіл, а незалежно від того, частина із них вчиться у музичних школах, а ще інші мають лекції музики приватно. У його програмі, починаючи від анонімів, є твори Березовського, Бортнянського, Веделя, Вербицького, Воробкевича, Матюка, Лисенка, Стеценка, Леонтовича, Кошиця, Стеця, Котка, Людкевича, Н. Колесси, Гнатишина та ін. Протягом свого існування хор виступив із понад 100 концертами у Польщі, відтак у 1983 році двічі побував у Римі, у серпні та 5-12 листопада як учасник І-го світового фестивалю релігійної пісні. Як сповіщала преса, у фестивалі взяло участь 48 різних хорів і вокальних груп, і в тій конкуренції хор Я. Полянського здобув третю нагороду за виконання „Покаяння отверзи ми двери" Артема Веделя. Хор повернувся до Варшави із платівкою 12 лавреатів фестивалю, в тому і „Покаяння..." Крім того, видано друком (тексти і музика) усі твори, співані лавреатами. Цей фестиваль лунав далеко поза Рим при допомозі 30-ти телестанцій.

В 1980 році німецькі і французькі шанувальники хорового мистецтва запросили їх до себе в гості. Як сповіщали „Франкфуртер Алгемайне Цайтунг" і „Українське Слово" з Парижу, хор побував у Західній Німеччині і Франції від 23 серпня до 5 вересня. З приводу цього появились схвальні статті у німецьких часописах. Тішить, що очевидна правда про мистецтво, яке „не повинно знати кордонів" знаходить інколи потвердження у дійсності, бо виступи згаданого українського хору в Італії, Західній Німеччині і Франції та за кордоном — це щось немислиме у Польщі з-перед 1980 року.

Хор молодший, нечисленний, що аж проситься згадати усіх співаків за прізвищами. У програмі для німецьких концертів названі лише солісти: Беата Клятка, Гання Туронек, Дарія Пушкар, Дорота Юзюк, Лідія Стефановська, Ізабеля Скворонська.

Як ми вже згадали, Ярослав Полянський не тільки диригент, але і композитор — писав музику до слів поетів з Польщі: Лапсьского, Рейт, Самохваленка, Назарука, Струмінського, Антонича; згармонізував понад двісті пісень для різного роду хорів. Він, крім того, непереверщений збирач лемківських пісень. Непереверщений, бо йому вдалося у сьогоднішніх Карпатах записати 5,500 пісень. За це діло взявся змолоду, ще студентом Музичної Академії. Частина цього була поміщена у „Нашому Слові", а цілість цього Карпатського скарбу, може, колись надрукують окремою книгою.

Діяльність маестра Полянського в якійсь мірі вказувала культурні чинники у Польщі. Він — член спілок композиторів й артистів-музиків і диригентів, йому надано звання „заслуженого діяча культури"; товариство хорів і оркестр відзначило його золотою медалею.

Побажаймо маестрові і його Українському Молодіжному Камерному Хорові дальших успіхів, а собі, може, нагоди, щоби їх колись почути.

Андрій Бірчан

Про Слов'янський культурний тиждень в Ню Йорку

Недавно у щоденнику „Ню Йорк Таймс" появилася стаття про Слов'янський культурний тиждень, який відбувся в Ню Йорку в місяці листопаді.

Стаття подає, що в Ню Йорку є більш ніж 1,5 мільйона поселенців слов'янського походження, а саме: українці, поляки, росіяни, білоруси, хорвати, серби, чехи, словаки, болгари та македонці.

Автор статті Марвін Гав пише, що по сьогоднішній день знаходиться велике число українців в Мангетені на „ловер іст сайд".

Тиждень слов'янської культури складався із трьох імпрез, а саме: показу книжок, виставки творчости слов'янських малярів, (яка відбулась в Українському Інституті Америки при 79-ій вулиці і 5-ій авеню) та виступу слов'янських танцювальних ансамблів. 64 групи брали участь у цих імпрезах, які насвітлювали культурні аспекти слов'янських народів, а не застановлялися на політичних різницях.

Говорячи про тиждень слов'янської культури, один представник Слов'янської ради сказав, що ціль цієї імпрези є тримати традиційну культуру та мову живими для слов'янських емігрантів.

У рамках цього тижня відбулася також конференція американської асоціяції для заавансовання слов'янських студій.

Понад 1,000 академиків та студентів взяли участь у цьому з'їзді. Ця організація з осередком при Станфордському університеті, має на меті поширювати інформації про Совєтський Союз та Східну Европу.

Н. Н.

З діяльности НТШ у Канаді

Пленарне засідання Управи НТШ

Президія Управи НТШ у Канаді скликає кожного другого місяця у році Пленарне засідання всієї Управи, звітує з діяльности Президії та виносить постанови на черговий період праці.

В жовтні 1984 року відбулося Пленарне засідання, на якому обговорено плян осінньої наукової конференції, заплановано ряд доповідів і намічено доповідачів.

Найважливішою точкою програми засідання була справа видання книги „Голокост українського народу і його культури", що своїм змістом охоплює праці окремих авторів на теми: голод в Україні у 20-их роках; великий голод у 30-их роках; жертви колективізації українського селянства; масові жертви „єжовщини" — концентраційні табори; антирелігійна акція — нищення церков, духовенства і вірних; обмосковлювання української мови; нищення фізичне, духове і моральне діячів української науки, літератури, мистецтва, музики, театру; колоніяльний стан України — економічний і політичний; популяційна програма переселення народів СССР — демографічні зміни в Україні і т.п.

Книга запланована як енциклопедичний довідник про нищення фізичне і духове субстанції українського народу, тому її назва „Голокост"...

На реалізацію цього видання, англійською мовою, потрібна сума 60,000 долярів. Для її опрацювання запрошено 22-ох авторів, спеціялістів названих ділянок, більшість яких свої праці виготовили і передали для друку. Поява книги буде вкладом НТШ у Канаді у відзначення 1000-річчя християнства у ювілейному році 1988.

На цілі видання цієї книги Управа одержала дотації: Кредитова Кооператива Північного Вінніпеґу — 12,265.57 дол.; Шевченківська Фундація у Вінніпезі — 3,000; Подружжя ВЛТ — 1,000; Фундація „Прометей" — 550; Ірина Прист...ко — 500; УНСоюз — 300; „Просвіта" в Тандер Бей — 250; Інспектор Михайло Мельничук — 250 дол.

Управа НТШ у Канаді висловлює подяку жертводавцям і просить українську громадськість підтримати її плян дальшими пожертвами.

На Пленарному засіданні Управи була обговорена дальша співпраця НТШ у Канаді з Конгресом української науки, очоленим ректором УВУ Володимиром Яневим, що постав у Мюнхені для ювілейного святкування 1000-річчя удержавлення християнства в Україні та щодо намічених плянів наукової конференції наукових установ і товариств у Канаді.

Зустріч голови Управи НТШ у Канаді з Управою Осередка НТШ на Західню Канаду у Едмонтоні

15-го жовтня 1984 року голова Управи НТШ у Канаді д-р Богдан Стебельський відвідав Управу Осередку НТШ на Західню Канаду у Едмонтоні. Метою була постійна потреба тісної співпраці, яку утруднюють простори великої країни, якою є Канада.

Зустріч відбулася в приміщенні Альбертського університету в присутності президії едмонтонського Осередку в складі: проф. Петро Ролланд — голова Осередку НТШ у Едмонтоні, проф. Андрій Горняткевич — секретар, проф. Богдан Медвідський та інж. Василь Кунда — члени Управи Осередку.

В програмі засідання була виміна інформацій про працю Централі в Торонто і осередків в Оттаві та Монтреалі, які зреферував д-р Б. Стебельський, а справи Осередку в Едмонтоні з'ясував проф. Петро Ролланд. Справи членства, звичайного і дійсного, заторкнув проф. Андрій Горняткевич, а голова НТШ із Торонто поінформував присутніх про збірник „Голокост українського народу і його культури", який готує Централя НТШ у Канаді. При цій нагоді просив, щоб Управа Осередка НТШ на Західню Канаду частіше давала у пресу інформації про свою діяльність, бо це нагадує членству про працю, що її виконує НТШ не лише у ЗСА і в Европі, але теж і в Канаді.

Наукова конференція НТШ у Канаді-Торонто

Кожного року відбуваються в Торонто т.зв. Осінні наукові конференції, що їх влаштовує НТШ у Канаді, крім Шевченківських, які відбуваються навесні у березні. В цьому році Осіння конференція мала місце 18-го листопада в приміщенні Інституту св. Володимира. Конференцію відкрив голова Управи д-р Богдан Стебельський і попросив мгра Василя Веригу провести програму конференції, в програмі якої були доповіді: мгр Марії Ревакович — „Олесь Бердник — поет і прозаїк"; мгр Мирона Максимова — „Партесні концерти" і мгр Аріядни Стебельської — „Народна скульптура малих форм".

Доповіді, як сказав мгр Верига, були на високому рівні, бо були підготовані спеціялістами своїх ділянок праці. Вони характеризували ці ділянки культури. Пізніше у дискусії присутні висловили своє прохання частіш, на ці теми організувати наукові конференції. Особливо слухачі люблять, коли мова про музику, ілюструвати викладах музикою, коли про мистецтво, показувати його прозірками, а літературу — ілюструвати цитатами обговорюваного матеріялу, що частинно на Конференції було зроблено.

Наукова конференція осередку НТШ у Монтреалі

Конференція, присвячена 50-літтю від смерти проф. Михайла Грушевського відбулася 2-го грудня 1984 року у Монтреалі під патронатом місцевого КУК.

У програмі конференції були доповіді: проф. Ярема Келебай — „Михайло Грушевський, головні дані життєпису"; д-р Роман Олійник — „Михайло Грушевський, між федералізмом і самостійництвом, 1917-1918 рр."; д-р Марко Антонович — „Наукова праця Михайла Грушевського після повернення в Україну" і проф. Т. Приймак — „Політична біографія Михайла Грушевського".

Після прочитаних доповідей відбулися запитання до доповідачів та дискусія.

В ДВАДЦЯТЬ ШОСТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Незабутньої МАТЕРІ
бл. п.
Олександри з Лініцьких
МАРКОВИЧ
був. артистки ЛАВРОВСЬКОЇ
буде відправлена
ПАНАХИДА
в неділю, 10-го лютого 1985 р., о год. 11.10 ранку
в катедральному храмі Непорочного Зачаття
Пречистої Діви Марії у Філядельфії, Па.
816 N. Franklin Street, Philadelphia, Pa.
До участи в Панахиді сердечно запрошую Приятелів, Артистів, Учнів, Студентів, Знайомих.
проф. ЗОЯ МАРКОВИЧ, донька

А. Шевченко...

(Закінчення зі стор. 1)

президент Джералд Форд, державний секретар Генрі Кіссінджер і Вілліям Колбі, тодішній директор Сі-Ай-Ей.

У книжці відмічено, що А. Шевченко народився 11-го жовтня 1930 року в Україні, але студіював в Інституті міжнародних відносин в Москві, і закінчив їх в 1954 році докторатом, а два роки пізніше поступив на працю в міністерство закордонних справ, як один з дуже здібних і наймолодших співробітників. Пізніша історія цього совєтського дипломата відома. Після зірвання з Москвою совєтський уряд засудив його до найвищої виміри покарання, тобто до розстрілу, за „зраду батьків... Тепер А. Шевченко ...ЗСА і пише свої спо-

БІЛЬШЕ, ЯК ПОЛОВИНА французьких виборців переконані, що французька комуністична партія є в стані занепаду. Переведені деякими видавництвами і телекомпаніями опити виказали, що пересічний француз майже не цікавиться діяльністю компартії і її політикою. Опити були були переведені напередодні 25-го партійного з'їзду який відбуватиметься в другій половині лютого. Комуністична партія намагалася рятувати свій престиж участю в уряді соціяліста Франсуа Міттерана, але з цього експерименту нічого путнього не вийшло — кажуть політичні спостерігачі.

В ЗАГАЛЬНОМУ ОПИТІ відомої організації Галлупа, 62 відсотки опитуваних вповні одобрили політику президента Роналда Регена, тоді коли 29 відсотків не одобрили його внутрішньої й зовнішньої політики. Крім того, 52 відсотки опитуваних одобрили його нуклеарну політику відносно Совєтського Союзу.

Назустріч...

(Закінчення зі стор. 2)

зації „Інститут — Заповідника Маркіяна Шашкевича". Від 1979 року став головою та незмінним науковим секретарем з додатком головного редактора періодичного збірника „Шашкевичіяна" та „Бібліотеки Шашкевичіяни".

Крім праці на друкарській машинці він живо відзивається на церковні події та стає в ряди борців за патріярхат УКЦ у виді нарад, з'їздів, публікаціями статтей в „Сучасності", „Українських Вістях", „Новім Шляху", „Нашій Меті" в календарях тощо. В 1969-1979 роках очолював Крайову Раду Українських Організацій за Патріярхат УКЦ в Канаді. Зусилля були великі, але „чужі" вислід змагань не доцінювали.

Доктор Марунчак — дійсний член НТШ та УВАН. Від 1962 року він очолював Історичну Секцію при УВАН у Вінніпегу. Опісля він був генеральним секретарем, а від 1983 року — президентом УВАН. За безперебійну громадську, публіцистичну і наукову працю його нагороджено Шевченківською медалею на УІІ Конгресі КУК, як і медалею Сторіччя Канади з нагоди святкувань Сторіччя Канадської Конфедерації.

До цієї пори інтелектуальний дорібок нашого ювілята д-ра М. Марунчака-коло 400 статтей у часописах і журналах, деякі з них на десятки сторінок. Поважне число історично-наукових та популярних праць. А скільки в устах замовклотем, розгубилося десятки рукописів; таку втрату поносить кожне наше покоління. Цю втрату в добі висадки на плянети ми відчуваємо сьогодні на міжнародньому дужанні інтелектів.

В друку ювілята праця п.з. „Нація у боротьбі за своє існування в часі голодомору, 1932-1933 рр." Під сучасну пору він опрацьовує „Біографічний словник до історії українців Канади", що охоплює 2,500 одиниць. В рукописі — „Українці-русини в Югославії".

Ідейний...

(Закінчення зі стор. 2)

справам України науковець. Після Другої світової війни в країнах українського поселення розвинулася кредитова кооперація „Самопоміч", що нараховує біля 42 підприємства з централею Української Світової Кооперативної Ради. Одна з більших кредитівок — це Нойоркська „Самопоміч" що нараховує 6,153 членів з-понад 56 мільйонів майна. Кредитівка розвивається під керівництвом мгра Романа Гуглевича і д-ра Івана Сєранта. В Ню Йорку виходить кооперативний журнал „Наш Світ". Історія розвитку української кооперації на чужині чекає на свого автора автора і видавця. Мабуть, таке видання є в пляні керівних органів кооперації на чужині. Якщо так, то майбутній історик ідейного розвитку кооперативного руху на чужині буде видавцям вдячний.

Шкільний...

(Закінчення зі стор. 2)

квітів конвалія і ряст. Перші три дерева ростуть і в Америці, тому їхні англійські еквіваленти учневі відомі. Цього не можна сказати про дерево осокір, на додаток, переклад якого неправильний як у словничку після лекції (стор. 53), так і в двох прикінцевих словниках. Це не sedge, а black poplar.

(Тут, очевидно, переплутано дерево осокір з травоподібною рослиною осока, що саме має анг. назву sedge.) А що осокір лише европейське дерево, то його треба б у підручнику заступити назвою одного з дерев, широковідомих як в Україні, так і в Америці, напр., дуб, ясень, липа. Включення в підручнику квітки ряст, зумовлене наявністю її у вірші Л. Глібова, що є основою лекції про весну. Ця рослина теж незнана в Америці, і її назва перекладена неправильно як у підручнику, так і в українсько-англійських словниках як М. Подвезька, так і Дейків. Правильний англійський переклад, за всіма ботанічними довідниками, є corydalis, а не primrose, що буде по-українському первоцвіт, ані cowslip, яка назва в Англії відповідає також українському первоцвіт, а в Америці українському калюжниця. (В Галичині калюжницю називали також лоташ.)

У лекції 26 вірш „Пролог" (до „Мойсея") І. Франка варто було б у дальших виданнях заступити іншим, легше сприйнятливим для дітей молодого віку.

Дуже сумніваємося, чи треба було в лекції 23-ій Тарасові Шевченкові додавати патронім Григорович, коли патронімів не додано Франкові та Самійленкові. Імена і прізвища відомих або визначних людей, а зокрема авторів літературних творів, у нас завжди писано без імени по-батькові. В Україні і досі на виданнях творів пишуть тільки Тарас Шевченко, але в інших виданнях і текстах — Тарас Г. Шевченко, або й Т.Г. Шевченко. Це російські форми, які тепер в Україні русифікатори ревно насаджують. Про це говорить, наприклад, проф. В. Чапленко „(„Мова про мову" ч. 16, Свобода з 15.XII. 83).

У „Слові рідному" зауважуємо деякі непослідовності в лексиці. Наприклад, у тексті книжки вжито слів ріка і річка, книга і книжка, але у словниках знаходимо лише річка, в одному словнику лише книга в другому лише книжка.

У підручнику знаходимо слова учень і учениця, але лише учитель. У черговому виданні треба б додати і учителька, тим більше що учителів жіночої статі у наших школах чи не більше як чоловічої.

Факт, що розгляданий підручник — це перше видання, ще й складне в дуже утруднених віддаллю умовинах співпраці авторки і редактора, виправдує наявність у ньому згаданих недоглядів. Поки появиться друге видання „Слова рідного" (в якому, маємо надію, буде можність такі недогляди виправити), варто б виготовити повний список виправлень до цього першого видання та удоступнити його школам, що будуть користуватися цим підручником.

Підсумовуючи оці свої думки і спостереження, хочу ствердити, що підручник „Слово рідне" конче потрібний і корисний, як перша спроба усучаснити початкове навчання двомовних дітей української мови та достосуватися до мовних фактів еміґраційної дійсности.

Початковий підручник української мови Софії Гаєвської слід якнайповніше використати в наших суботніх школах, що мають лекції української мови.

Нюйоркська...

(Закінчення зі стор. 1)

кої групи представників різних організацій і товариств у вишиваній сорочці, викликавши рясні оплески присутніх. Батько Рикмана, жид з Кременчуга, а мати українка, що він з гордістю підкреслив під час свого короткого виступу.

Серед представників організацій були репрезентанти Союзу Українок Америки, Об'єднання Жінок ОЧСУ, СУК „Провидіння", Т-ва „Самопоміч", Української Кредитової Кооперативи „Самопоміч", Окружного Комітету УНС, ООЧСУ, Т-ва колишніх вояків УПА, І УД УНА, Т-ва сеньйорів, молодечих організацій Пласт і СУМА, ТУСМ, священики українських церков і адв. Степан Ярема, нагороджений високим папським відзначенням. Аранжером і зв'язковим у цій церемонії був адв. Юрій Волинець.

Голова КОУАО інж. Михайло Шпонтак подякував посадникові Е. Качові, Г. Рикманові і міській управі за проголошення Українського Дня, підписання проклямації і прийняття резолюції в обороні політичних в'язнів Миколи Горбаля, Йосифа Зісельса та інших.

В неділю, 27-го січня, о год. 12-ій в церкві св. Юра отець-парох ігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, відправив торжественну Службу Божу в намірені українського народу і виголосив відповідну до хвилини глибокозмістовну проповідь. Божественні Служби Божі правились в інших парохіях, а також в українській православній катедрі св. Володимира. Зорганізовану участь з прапорами взяли в церкві св. Юра молодечі організації Пласт і СУМА із своєю старшиною, громадські організації СУА, ОЖ ОЧСУ, ООЧСУ, і комбатанти з І УД УНА і Т-ва кол. вояків УПА. Співав до Богослужби хор ім. Митрополита Андрея Шептицького під диригентурою Андрія Добрянського. Були також прапори американський, український і ОУН. Церква була вщерть виповнена вірними.

Святочна Академія відбулася в залі школи св. Юра при участі духовенства, представників організацій і біля 500 громадян о год. 2:30 по полудні. Святкування розпочато американським гимном, що його проспівала солістка сопрано Лариса Магун-Гурин при акомпаньяменті Реней Ландемен. Свято формально відкрив голова КОУАО інж М. Шпонтак який рівночасно подав до відома про деякі зміни у програмі. Проклямації Українського Дня відчитали: від президента Роналда Регена — Стефанія Грицковян, від губернатора Маріо Квомо і посадника Едварда Кача — Богдан Гаргай. Доповідь виголосив д-р Аскольд Лозинський, слово якого було не тільки аналізою революційних і пореволюційних подій та пізнішої боротьби українського народу, але палким апелем до вільних народів світу прийняти концепцію ланцюгових революцій, як одиноку альтернативу до нуклеарної війни і розвалу комуно-московської імперії, а також закликом до української діяспори збільшити зусилля праці і боротьби, бо тільки тоді, за інтерпретацією сучасних борців в Україні, „переможцями будемо ми!"

У першій частині мистецької програми виступили вже згадувана солістка Л. Магун-Гурин з чотирма піснями, між ними дуже ефективною „Жита", муз. А. Гнатишина, сл. О. Олеся, і „Живи, Україно". муз. І. Білогруда, сл. О. Олеся та соліст чикагської опери бас Стефан Шкафаровський при фортепіяновому акомпаньяменті Дозі Сиґіди, відспівав три пісні, між ними „Ой, Дніпре, мій Дніпре" муз. М. Лисенка.

У другій частині численна публіка із запертим віддихом і великою приємністю та мистецькою насолодою вислухала монтаж з поезій: Лепкого, Лятуринської, Олеся, Ромена, Савицької, Чупринки, Щербака і Ярославенка у виконанні Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької. Виконавцями за порядком появи на сцені були: Х. Червінська, В. Волинець, Ю. Волинець, М. Подолюк, Я. Бачинський, М. Дума, Х.Савицька, Т. Ганкевич, Т. Певний, М. Мац. О. Гарасимчук, Т. Ганкевич, Д. Савицький, Т. Тершаковець, А. Клюфас, Я. Ференцевич, А. Качарай, А. Навроцька, Т. Пендзола, Т. Ференцевич, Г. Кузишин, Л. Гной, Р. Розцішевська, Х. Пастернак, К. Пясецька, Л. Сонна, Н. Олинець і К. Леонард; музика: Ігор Соневицький, який особисто акомпаньював учасникам.

Солісти Л. Магун-Гурин і С. Шкафаровський виконали ще по три пісні. На особливе відмічення заслуговують „Любіть Україну", муз Фоменка, сл. Сосюри, „Горить моє серце", муз. Лопатинського, сл. Л. Українки і „Богданова слава", муз. Г. Китастого, сл. А. Юриняка в інтерпретації соліста С. Шкафаровського.

Програму Свята закінчив виступ молодечого мішаного хору „Жайворонки" Осередку СУМА в Ню Йорку, який тим разом співав під диригентурою мгр Богданни Волянської і акомпаньямент мгр Соні Шерег. Хор проспівав чотири пісні, закінчивши програму „Маршем Сіроманців", тобто маршем УПА, аранжерованим З. Лавришином, і українським національним гимном, що його спільно співали у піднесенні усі присутні.

Оформленням сцени, як завжди займався інж. Тарас Гірняк.